

OSNOVNA ŠKOLA MRKOPALJ

ŠKOLSKA GODINA 2025./2026.

RJEČNIK

MRKOPALJSKOG KRAJA

**RJEČI U OVOM RJEČNIKU PRIKUPLJALI SU UČENICI
VIŠIH RAZREDA NAŠE ŠKOLE.**

5. RAZRED

1. SEBASTIJAN DORIĆ
2. EMA FRANCIŠKOVIĆ
3. LANA JAKOVAC
4. MIA PDAVIĆ

6. RAZRED

1. JELENA BLAŠKOVIĆ
2. ELEONORA CRNKOVIĆ
3. FRANKA ČOP
4. ANTONIA GERIĆ
5. LOTA JAKOVAC
6. JOSIPA MANDIĆ
7. ADRIJAN RUŽIĆ
8. MARTA SOPJANAC

7. RAZRED

1. MARTA GRGURIĆ
2. TARA GRGURIĆ
3. LUCIJA HUŠ
4. VILIM TADEJEVIĆ
5. MATIJA TODOROVIĆ

8. RAZRED

1. JOSIP BAKOVIĆ
2. LUKA FAK
3. ADRIAN GERIĆ
4. ANTE GRUBIŠIĆ
5. MATIJA KANJER
6. LEON MANCE

GRAFIČKO OBLIKOVANJE RJEČNIKA: MIHAELA CUCULIĆ JURANIĆ,
stručna suradnica knjižničarka

UZ RJEČNIK

Mali dijalektalni rječnik mrkopaljskog kraja pomogli su napraviti učenici viših razreda. Zadatak im je bio skupiti 30 riječi našeg izričaja. S obzirom da učenici žive i u drugim mjestima oko Mrkoplja, riječi koje su prikupili pripadaju i tim mjesnim govorima. Prikupljali su riječi marljivo dva mjeseca, ispitujući starije članove svoje obitelji, susjede, rođake. Tako se prikupilo oko 530 riječi. Zatim su ih razvrstavali abecednim redom kako bismo napravili ovaj rječnik.

Ovim projektom smo htjeli razvijati ljubav prema zavičaju, njegovati govor našega kraja, očuvati ga od zaborava. Primijetili smo da se zavičajne riječi gube brže nego što bismo htjeli i zato ih je potrebno na vrijeme zapisati i sačuvati jer nove generacije sve manje govore zavičajnim govorom. Mislimo da se time gubi i jedan dio našeg identiteta jer je i govor dio nas.

Nadamo se da će nas ovaj rječnik potaknuti da što više upotrebljavamo naše riječi i izraze.

Hvala svima koji su se uključili u izradu ovog rječnika.

Prof. hrvatskog jezika Zora Kružić

A

afinger - vješalica
ajde - hajde
altroke - itekako
amo - ovamo
amper - kanta
ampreg - zaprška
aptak - brzo, odmah

B

bajbuk - zatvor
banda - strana
bandenica - strana kreveta
barbajolić - podbradnjak za djecu
barilica - drvena posudica u kojoj se drži brus za kosu
bena - kukurijek
benast - budalast
benkica - košuljica za novorođenčad
batić - čekić
bicikalj - bicikl
bil - bio
biliti - bijeliti zid
blago - stoka
blamaža - sramota
bljuvati - povraćati
boca - staklenka
bocun - boca za vino ili vodu
boket - posuda za nošenje mlijeka
borša - torba
božićnjak - božićno drvce
brig - brijeg
brnduša - šafran
broštulin - posuda za prženje kave iznad vatre
buketić - stručak cvijeća
burma - vjenčani prsten

C

canja - drvena posuda za krumpir

capin - alat za sječu stabla

cibura - vrsta šljive

cidilo - cjedilo

cima - stabljike krumpira

cimati - vući, varati

ciplja - cjepanica

cilinder - šeširciziba - groždica

cmizdravac - plačljivac

cmizdriti - plakati

crikva - crkva

criva - crijeva

cuglji - uzde

cukar - šećer

cura - djevojka

curica - djevojčica

curik - natrag

cvike - naočale

cvit - cvijet

cviće - cvijeće

Č

čadljiva - svadljiva

čađa - gar

čatrnja - jama u kojoj se zadržava voda

čele - pčele

čepit - čučati

češanj - češnjak

čifut - škrtac

čmarki - čvarci

čoban - pastir

čokanić - mala staklena trbušasta staklenka za rakiju

čovik - čovjek

čorape - čarape

čušpajz - varivo

Ć

ćaće - djed
ćaknut - lud
ćer - kćer
ćela - ćelava glava
ćikabernica - pepeljara
ćika - opušak
ćilim - tepih
ćopav - šepav
ćopiti - uhvatiti
ćorav - slijep
ćuti - šuti

D

delat - raditi
di - gdje
dica - djeca
dida - djed
didrla - suknja
dičina - djeca
dišati - mirisati
dišpetljiv - prkosan, koji izaziva nered
dite - dijete
ditelina - djetelina
diterino - mlađe dijete
dodijati - dosaditi
dohajat - dolaziti
dojdi - dođi
dol - dolina
donija - donio
donit - donijeti
doša - došao
drimat - drijemati
drinovčić - drijemovac
dućan - trgovina
durati - trajati, trpjeti
dvorišće - dvorište

DŽ

džabe - uzalud, badava
džezva (džezvica) - posuda za kuhanje kave
džukela - pas

D

đavol - đavao
đikati - skakati, plesati
đon - potplat
đipati - skakati
đipiti - ukrasti

E

eha - stani (naredba za zaprežnog vola)
eletrika - struja
enac - jedanaesterac
eroplan - aeroplan, avion

F

fabrika - tvornica
fala - hvala
faš - zavoј
fažol - grah
felar - fenjer
fertun - pokrivač
fajercek - upaljač
fajtati - pljesniviti
falinga - nedostatak
fáliti - hvaliti
fàliti - nedostajati
farba - boja
farbati - bojati

fermati - mariti, primjećivati
fijok - mašna
firunga - zavjesa
fiškal - odvjetnik
frigati - pripicati, peći
frkati - motati
frketača - helikopter
frštuljiti - kvariti
frižak - svjež
friško - hladno
frižider - hladnjak
fučka - zviždaljka
furman - radnik koji vuče stabla s konjima u šumi

G

galeba - balega
galender - rukohvat
ganak - natkriveni ulazni hodnik u kuću
gande - sandale
gostijona - gostionica
gmajna - pašnjak
gnjil - truo
gnjizdo - gnijezdo
gnjoj - gnoj
gnjus - zločest čovjek
gnjusan - ružan
godin - godina
grebati - strugati
grd - ružan
grih - grijeh
gristi - ujedati
grižav - nezreo plod
gre - ide
gren - idem

H

hajcati - jako ložiti
hakalj - ručni heklani rad
halja - haljina
haljica - muški sako
henac - jedanaesterac
hiža - kuća
hlapci - natikače
hlapsati - piti vodu (životinje)
hrtenica - kralježnica
hrtišće - u svinjokolji dio kralježnice s kotletima
hubertus - nepremoćivi kaput
hupser - izbočine u snijegu

I

i(j) - jedi
isti - jesti
iskati - tražiti
iskipati - istovariti
iskobeljati - izvući se
isplaziti - pokazati jezik
izbeljiti - začuditi
izdevetati - istući

J

jaditi se - ljutiti se
jaketa - jakna
jalova - neplodna
japno - vapno
jarak - kanal
jarčina - dubok jarak
jaruga - manji usjek
jelva - jela
jenjati - slabiti, prolaziti
jerbo - jer
jetika - ljutnja
jorgan - poplun

kabanica - kaput
kaca - drvena posuda za kiseljenje
kalač - kanta, posuda za vodu
kandahari - vezovi za skije
kamamilica - kamilica
kamara - soba
kamusnica - jelo od brašna i krumpira
kantazlin - poluga za okretanje drva
kantrega - stolica
karati se - svađati se
karjola - ručna kolica
karubi - rogač
kas - grudnjak
kazan - kotao
kebar - hrušt
kefa - četka
kerefeka - šala
ketine - debeli lanci za vuču drva
kičica - skočni zglob
kiklja - suknja
kikice - pletenice
kimati - drijemati
kiselina - jogurt
kištra - drveni sanduk
klišća - kliješta
knap - taman
kolenica - krvavica
konoba - podrum
korbač - bič
korniža - držač za zavjese
krabulje - maškare
kramenčić - bonbon
krebljav - krivih nogu
kredenca - kuhinjski ormar
krigalj - krigla
kriviti se - plakati
križice - donji dio leđa
krpatur - poplun
kučica - ukosnica
kultrina - zavjesa
kumarada - koraba
kunjati - drijemati

kus - trupac
kušin - jastuk
kušinelnica - jastučnica

L

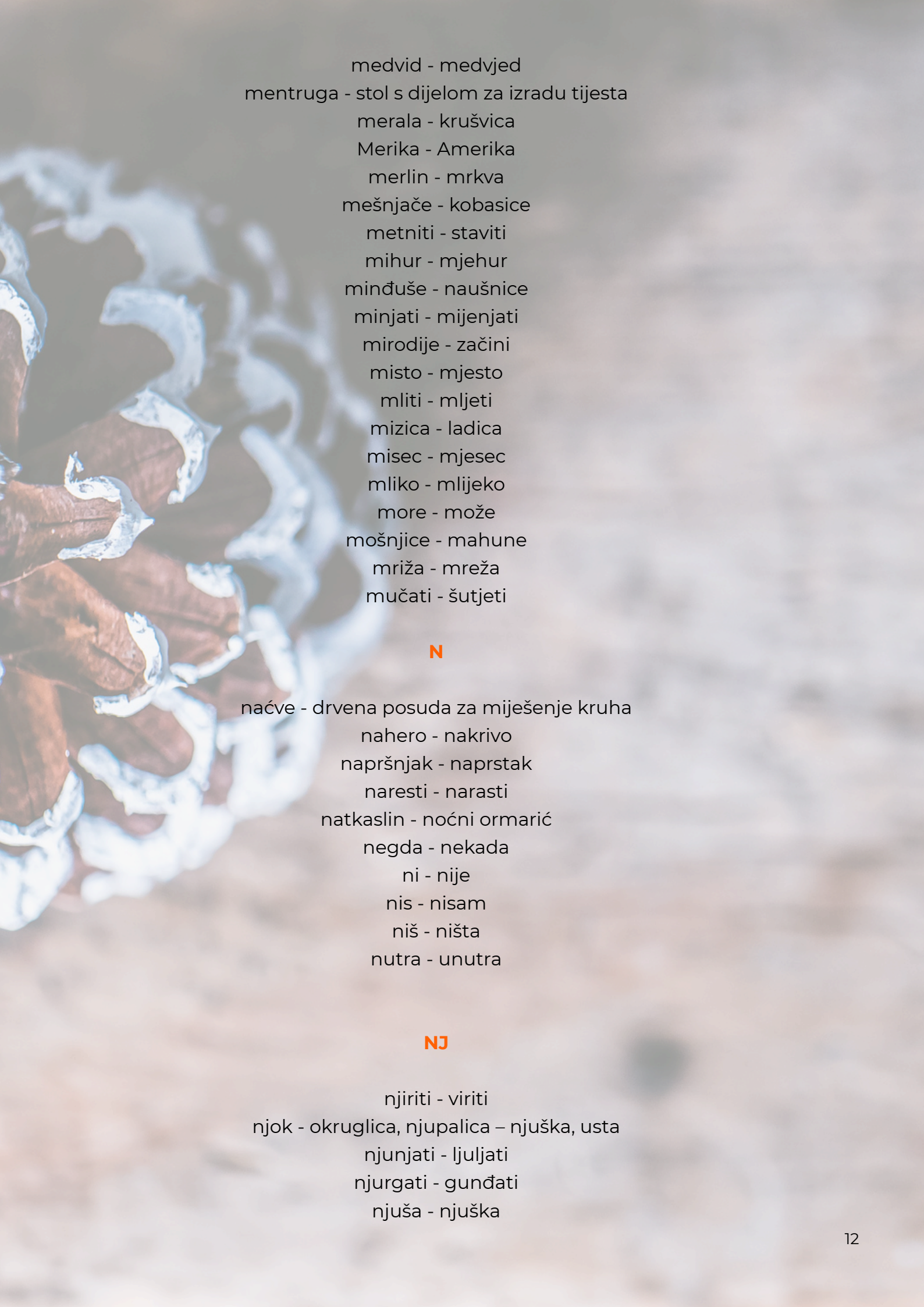
lavor - posuda za umivanje ili pranje rublja
lajt - bačva
landrica - pohani kruh
larmati - galamiti
lebra - rebra
lefršanj - papirnata platna lista
lesa - ograda
lete, letiti - trči, trčati
letrika - struja
liha - lijeha
lin - lijen
linčina - lijenčina
lipilo - ljepilo
lipo - lijepo
liska - ljeska
lišnjak - lješnjak
lito - ljeto
livak - lijevak
lojtre - ljestve
lumbrela - kišobran
lušija - voda s pepelom
laz - šuma

LJ

ljiga - nemoralan čovjek
ljiosniti - pasti
ljuljavka - ljuljačka
ljupina - lupina

M

maja - vesta, majica
majka - baka
maklja - strugaljka za koru drveta
mandula - badem
maša - misa
maštil - drvena kaca

medvid - medvjed
mentruga - stol s dijelom za izradu tijesta
merala - krušvica
Merika - Amerika
merlin - mrkva
mešnjače - kobasice
metniti - staviti
mihur - mjehur
minduše - naušnice
minjati - mijenjati
mirodije - začini
misto - mjesto
mliti - mljeti
mizica - ladica
misec - mjesec
mliko - mlijeko
more - može
mošnjice - mahune
mriža - mreža
mučati - šutjeti

N

naćve - drvena posuda za miješenje kruha
nahero - nakrivo
napršnjak - naprstak
naresti - narasti
natkaslin - noćni ormarić
negda - nekada
ni - nije
nis - nisam
niš - ništa
nutra - unutra

NJ

njiriti - viriti
njok - okruglica, njupalica – njuška, usta
njunjati - ljuljati
njurgati - gundati
njuša - njuška

obisiti - vješati
oćala - naoćale
odnesti - odnijeti
odrišiti - odvezati
ofirant - udvarač
oganj - vatra
okno - prozor
olupit - oguliti
oprava - odjeća
oprto - otvoreno
orižije - riža
ornica - njiva
osan - osam
ote - idite
otoman - ležaljka
otrati - obrisati
ožeg - žarač

P

pačati se - miješati se
pačiti se - pretvarati se
podase - pod sebe
padela - zdjela
palamuditi - lagati
palj - paljak
pašinac - pašnjak
patošina - vlaga na zidu ili u ormaru
pegla - glačalo
pentrati - penjati
petljat - petljati
petrolje - petrolej
pezgara - koštica voća
pladanj - tanjur
pantaloni - hlače
pija - pio
pijat - tanjur
pinjur - vilica
pipina - lijepa, slatka

pišće - pile
pivac - pijetao
plafon - strop
plit - plijeviti
pliva - pljeva
pliver - korov
plot - drvena ograda
pod - tavan
podrapan - rasparan
pomivati - prati posuđe
ponistra - prozor
poreni - potjeraj
portun - ulaz
postole - cipele
povitica - savijača
prasa - poriluk
prašćar - svinjac
pređa - vunprnje - stara odjeća
priškorak - nadimak
prit - doći, prići
prkat - odjeljak za krumpir
protvan - tepsija
pripovidat - pripovijedati
proštac - daska za ogradu
prosit - moliti
psiha - ormarić s ogledalom
puce - dugme
pumparice - ženske duge gaće

R

rama - šipka za zavjese
reketaža - ribež
razumin - razumijem
rešt - zatvor
rihtati - uređivati
Rika - rijeka
rinčić - prsten
roba - odjeća
roglje - vile
rožice - cvijeće
rožnik - streha
rubac - marama

rumbrela - kišobran

rupčić - maramica

S

sane - sanjke

sedan - sedam

sekirati se - brinuti se

seno - sijeno

sidalica - sjedalica

sikira - sjekira

simo - ovamo

sist - sjesti

slaka - vrhnje

smih - smijeh

snig - snijeg

sokne - čarape

somić - najuži dio krova

spat - spavati

splečić - vezica za pojas

sprdačina - ludost, ludiranje

srića - sreća

stap - drvena posuda za pravljenje maslaca

staramama - baka

staritata - djed

strić - šišati

striha - streha

stube - ljestve

susid - susjed

svića - svijeća

svidok - svjedok

svirčić - zviždaljka

svitice - duge muške gaće

svitlo - svjetlo, svijetlo

svitnjak - svijećnjak

Š

ščap - štap

šalter - prekidač

šeflja - paljak

škabalinac - ladica

škātula - kutija
šaraf - vijak
škabalinac - ladica
škalini - stepenice
škarpunī - zimske cipele
škartoc - papirnata vrećica
škrabica - kasica
škriljak - šešir
škorup - vrhnje na površini mlijeka
škuro - tmurno, mračno
šlifer - navlaka za poplun
šlus - gotovo
šljite - zimska zaprega
šmrika - smreka
šotokaljac - debela vunena čarapa
špag - konopac
špajz - smočnica
špicerice - hlače koje se sužavaju prema dnu
špigla - ogledalo
špijati - viriti
špina - slavina
šporhet - štednjak
šrafčiger - odvijač
šrajpa - kravata
šrajtog - novčanik
štala - staja
šteker - utičnica
štenge - stepenice
šternja - bunar
štokrla - stolica bez naslona
štramac - madrac
štrigalj - četka za češljanje dlake
štuk - plafon
šulja - šiba
šušanj - suho lišće
šušta - madrac punjen steljom
švikati - zviždati

T

tancati - plesati
tanci - ples
tarvez - pregača

tavijol - krpa za brisanje posuđa
teka - bilježnica
tica - ptica
tija - htio
tilo - tijelo
tirage - naramenice
trajba - stoka
traktur - mjesto u koje se spušta sijeno s tavana
traljav - nespretan
tralje - drvena nosiljka
trapanje - hodanje kroz snijeg
tregeri - naramenice
trenškort - duža jakna
triska - trijeska
trniti - gasiti
trumba - ponor

U

udelano - napravljeno
udelat - napraviti
udrit - udariti
ujac - ujak
ura - sat
utrniti - ugasiti
uvik - uvijek
uzeja - uzeo
užina - ručak

V

vabiti - mamiti
vajda - korist
valjen - odmah
vaštiš - stolić s lavorom
važ - posuda za cvijeće
vekerica - sat
veža - ulazni hodnik u kuću
vinac - vijenac
vindaka - jakna
vinta - dio kola
vital - složene daske
vitar - vjetar

vlasí - kosa
voliti - voljeti
vrčina - noćna posuda
vrića - vreća
vrime - vrijeme
vrtal - vrt

Z

zada - otraga
zabasati - zalutati
zabiti - zabosti
zadruga - trgovina
zašmriliti - baciti
zavit - zamotati
zdila - zdjela
zelenik - povrtnjak
ziherica - pribadača
zipka - kolijevka
zvizda - zvijezda

Ž

žaga - pila
žagotina - strugotina
žaklja - vreća
žažara - užareno nebo pred zalazak
žep - džep
ževara - žar, iskra
žlajmati - strugati površinu crijeva
žlib - žlijeb
žlundra - nekvalitetno meso
žmegati - cijediti mokro rublje
žnjiravac - vezica za cipelu
žnjora - kabel
žrdina - drvo koje pritišće sijeno na kolima
žuko - gorko
žuliti - smetati, biti tijesno
žuljica - hladetina
žur - tekućina koja ostane nakon sirenja